

BACHELOR THESIS

*“The effect of
Audit Committee Independence
on Abnormal Accruals”*

Door : Jeroen Jorna (S157922)

Periode : Januari – Juni 2005

Vaknaam : Bachelor Thesis

Vakcode : 300TAC

Docent : Prof. Dr. J.F.M.G Bouwens

“The effect of Audit Committee Independence on Abnormal Accruals”

Abstract: Deze studie onderzoekt of er een relatie is tussen Audit Committee Independence en Abnormal Accruals. De studie zal uitgevoerd worden ter beleidsondersteuning van de nieuwe Corporate Governance Code en zal worden uitgevoerd onder Europese, beursgenoteerde, onderneming. De verwachting is dat er een negatieve relatie zal zijn tussen Audit Committee Independence en Abnormal Accruals. De verwachting is tevens dat de relatie tussen Audit Committee Independence en Abnormal Accruals het sterkst is bij een Audit Committee dat tussen de 50 en 99% onafhankelijk is. En dat er geen significant verband, relatie, worden gevonden tussen deze twee variabelen bij een 100% onafhankelijk Audit Committee.

1. Inleiding

Dit artikel onderzoekt de relatie tussen Audit Committee Independence en Abnormal Accruals. Het doel van dit onderzoek is om vast te stellen of de onafhankelijkheid van het Audit Committee ook in Nederland samenvalt met minder winststuring, oftewel earnings management.

In december 2003 presenteerde de Commissie Code Tabaksblad haar, hernieuwde, Corporate Governance Code. Deze code heeft het oogmerk beursgenoteerde ondernemingen een handreiking te bieden voor het verbeteren van hun governance. Naleving hiervan dient het vertrouwen in het goede en verantwoorde bestuur van ondernemingen te vergroten. In de code zijn onder andere gedragsregels en aanbevelingen opgenomen omtrent de (onafhankelijkheid van) de Raad van Commissarissen en het Audit Committee. [Commissie Code Tabaksblad, 2003]

In december 1999 hebben de NYSE en de NASDAQ (Verenigde Staten) maatregelen genomen met betrekking tot de onafhankelijkheid van het Audit Committee. Dit als een reactie op de vraag van de SEC (Securities and Exchange Commission) om aanvullende

maatregelen op te stellen inzake onder meer de effectiviteit van Audit Committees. De SEC heeft als doel de investeerders te beschermen en de integriteit van de Amerikaanse aandelenbeurs te bewaken. Als belangrijkste maatregel werd ingevoerd dat alle leden van het Audit Committee onafhankelijk dienen te zijn. [April Klein, 2002] Dit in tegenstelling tot Nederlandse ondernemingen waar er maximaal één lid niet onafhankelijk hoeft te zijn. Leden zijn onafhankelijk wanneer zij geen relatie hebben (gehad) met de onderneming en van buiten de onderneming komen. [Commissie Code Tabaksblat, 2003]

Deze studie zal worden uitgevoerd om te onderzoeken of het nieuwe beleid dat in Nederland is geformuleerd (Code Tabaksblat) ondersteund kan worden. Dit zal worden onderzocht in het licht van reeds eerder uitgevoerde onderzoeken in de Verenigde Staten. Er zal echter rekening worden gehouden worden met afwijkende regelgeving die er aanwezig is tussen de Verenigde Staten en Nederland. Met deze studie wordt getracht empirisch bewijs te verzamelen om de betrouwbaarheid van en het vertrouwen in de Code Tabaksblat te ondersteunen.

Er zijn diverse onderzoeken uitgevoerd waarbij er werd gekeken naar de effecten van de onafhankelijk van het Audit Committee op earnings management. Om earnings management aan te tonen zijn er echter een grote hoeveelheid metingen noodzakelijk. Daarom zal er in dit onderzoek worden gekeken wat het effect van Audit Committee Independence is op Abnormal Accruals. Abnormal Accruals zijn Accruals die direct door het management beïnvloedbaar zijn (bijvoorbeeld voorzieningen). De aanwezigheid van Abnormal Accruals kan een aanwijzing zijn voor de aanwezigheid van earnings management. Er zal echter geen directe relatie met earnings management gelegd kunnen worden. Het kan echter alleen een aanwijzing zijn dat er sprake is van earnings management. De onderzoeken van April Klein [2002] en Jean Bédard [2004] komen beide tot de conclusie dat er een relatie is tussen Audit Committee Independence en Abnormal Accruals. April Klein [2002] constateert echter dat er geen relatie is bij ondernemingen met een 100% onafhankelijk Audit Committee en Abnormal Accruals. Dit in tegenstelling tot het onderzoek van Jean Bédard [2004] waar deze relatie wel wordt gevonden.

De voorgaande onderzoeken zijn uitgevoerd bij Amerikaanse bedrijven. In dit onderzoek is het echter de vraag hoe dit in de Nederlandse situatie is. De ondernemingsstructuur van Nederlandse bedrijven verschilt met die van Amerikaanse bedrijven. In een onderzoek van Elmer Sterken [2003] komt naar voren dat er in Nederland sprake is van een two-tier principe. Er is een splitsing tussen de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. De leden uit de Raad van Commissarissen dienen, met uitzondering van één lid,

onafhankelijk te zijn. Uit de Raad van Commissarissen wordt vervolgens een Audit Committee samengesteld. Dit in tegenstelling tot in Amerika waar er een board of directors is waar leden in zitten die direct bij de onderneming betrokken zijn (executive managers) maar waar ook leden in zitten die onafhankelijk zijn. Het Audit Committee dient echter volledig onafhankelijk te zijn. Het verschil in de ondernemingsstructuur zou een aanwijzing kunnen zijn dat er in Nederland een andere relatie is tussen de onafhankelijkheid van het Audit Committee en Abnormal Accruals. Dat zal in dit onderzoek nader worden bekeken.

2. Variabelen

Tijdens het onderzoek worden een aantal variabelen betrokken. De variabelen die centraal zullen staan zijn de Raad van Commissarissen, Audit Committee, Audit Committee Independence en Abnormal Accruals. In deze paragraaf zullen deze variabelen worden besproken.

2.1 Raad van Commissarissen & Audit Committee

In het Nederlandse regime staat de tweedeling in de Raad van Bestuur (management board) en de Raad van Commissarissen (supervisory board) centraal, het two-tier principe. De Raad van Bestuur is hoofdzakelijk belast met de dagelijkse taken. De Raad van Commissarissen heeft een toezichthoudende taak ten opzichte van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap. Daarnaast staat zij de Raad van Bestuur terzijde met raad. De reikwijdte van de invloed van de Raad van Commissarissen is afhankelijk van de juridische ondernemingsvorm. [Elmer Sterken, 2003]

Er kan namelijk sprake zijn van een “*structuurregeling*”, “*gewijzigde structuurregeling*” of van overige ondernemingen onder reguliere wetgeving. Wanneer een onderneming aan de eisen van de “*structuurregeling*” voldoet is het instellen van de Raad van Commissarissen verplicht. De Raad van Commissarissen dient dan toezicht te houden op de Raad van Bestuur en kan bestuurders eventueel ontslaan. Daarnaast stelt zij de financiële overzichten op voor presentatie aan de aandeelhoudersvergadering. Tevens dient zij belangrijke beslissingen van de Raad van Bestuur, zoals overnames en reorganisaties, te bekrachtigen. Indien er sprake is van de “*gewijzigde structuurregeling*” dan wordt de hoofdfunctie van de Raad van Commissarissen beperkt tot het bekrachtigen van de meeste belangrijke besluiten door de Raad van Bestuur. De overige taken worden nu door de aandeelhoudersvergadering overgenomen. Er is sprake van een “*gewijzigde structuurregeling*” indien de onderneming aan dezelfde eisen voldoet als bij structuurregeling, maar wanneer een meerderheid in handen is van buitenlandse eigenaren.

In de laatste situatie, overige ondernemingen onder reguliere wetgeving, is het aanhouden van een Raad van Commissarissen vrijwillig. Ook in dit geval wordt de functie van de Raad van Commissarissen beperkt tot het bekrachtigen van de meest belangrijke beslissingen van de Raad van Bestuur. De overige taken worden net zoals bij de gewijzigde structuurregeling overgenomen door de aandeelhoudersvergadering. [Elmer Sterken, 2003]

Het Audit Committee bestaat uit leden van de Raad van Commissarissen. Het Audit Committee assisteert de Raad Van Commissarissen in haar functie als toezichhoudend orgaan. Dit heeft voornamelijk betrekking op een aantal specifieke punten zoals het controleren en beoordelen van het financiële verslaggevingproces van de vennootschap en het accountantsonderzoek. Ze beoordeelt het functioneren van zowel de interne als de externe accountant. Ze informeert de Raad van Commissarissen omtrent haar bevindingen. Het Audit Committee dient ingesteld te worden indien de Raad van Commissarissen uit meer dan vier leden bestaat. Maximaal één lid van het Audit Committee hoeft niet onafhankelijk te zijn. [Commissie Code Tabaksblat, 2003]

2.2 Audit Committee Independence

Onder Audit Committee Independence wordt de onafhankelijkheid van het Audit Committee verstaan. In de onderzoeken van Jean Bédard [2004] en van April Klein [2002] werd de onafhankelijkheid van het Audit Committee gezien als het aantal “nonrelated outside” leden van het Audit Committee. Leden van het Audit Committee worden als onafhankelijk beschouwd wanneer zij geen relatie hebben (gehad) met de onderneming en van buiten de onderneming komen.

Volgens de eisen uit de Nederlandse Corporate Governance Code [2003] moeten alle leden met uitzondering van maximaal één lid onafhankelijk zijn. In deze code staat ook exact omschreven wanneer een commissaris niet onafhankelijk is. Voorbeeld hiervan is dat de leden, de echtgenoten van leden of de kinderen van de leden in de 5 jaar voorafgaand aan zijn benoeming geen werknemer of bestuurder van de vennootschap mogen zijn geweest. Een ander voorbeeld is dat leden van het Audit Committee geen bestuursleden mogen zijn van een vennootschap waarin een bestuurslid van deze vennootschap commissaris is.

Doordat het Audit Committee wordt samengesteld uit leden van de Raad van Commissarissen kan de onafhankelijkheid van het Audit Committee niet los worden gezien van de onafhankelijkheid van de Raad van Commissarissen. Met betrekking tot de onafhankelijkheid van de leden van de Raad van Commissarissen gelden dezelfde eisen. Ook zij mogen geen andere relatie hebben (gehad) met de onderneming dan het commissariaat.

2.3 Abnormal Accruals

Accruals vormen het verschil tussen het winstcijfer en de cash flow van een onderneming. Accruals ontstaan doordat beslissingen worden genomen dat huidige of toekomstige cashflows reeds nu een waarde vertegenwoordigen. Die waarde wordt dan uitgedrukt in een accrual. Bekende Accruals aan de kostenzijde zijn afschrijvingen en toevoegingen aan voorzieningen. Deze leiden wel tot een verlaging van de winst, maar hebben geen effect op de cash flow. Bekende Accruals aan de batenzijde zijn opbrengsten uit verkopen die door afnemers nog niet zijn betaald. Zij leiden wel tot een verhoging van de winst maar niet tot een verhoging van de cash flow. De omvang van de accruals is subjectief en is vatbaar voor manipulatie. Accruals zijn subjectief omdat deze afhankelijk zijn van gekozen waarderingsgrondslagen en van inschattingen van het management. Door het gebruik van bepaalde waarderingsgrondslagen kunnen er extra of juist minder Accruals aanwezig zijn. In geval van voorzieningen is de hoogte ervan voor een groot deel afhankelijk van de inschatting door het management. Het is daarom belangrijk om te bepalen welke Accruals gerechtvaardigd zijn gezien de bedrijfseconomische ontwikkeling van de onderneming en welke Accruals het gevolg zijn van beïnvloeding door het management. Deze laatste, Accruals die het gevolg zijn van beïnvloeding door het management worden wel Abnormal Accruals genoemd.

3. Theoretische onderbouwing

In deze paragraaf zal er naast de theorie die reeds is besproken in de vorige paragraaf, een verdere theoretische onderbouwing worden gegeven die zal leiden tot de hypotheses. Een aantal, reeds uitgevoerde, onderzoeken staan centraal ter onderbouwing van de hypotheses.

De onafhankelijkheid van de Raad van commissarissen en in het kader van dit onderzoek vooral de onafhankelijkheid van het Audit Committee, is van groot belang. Het Audit Committee assisteert de Raad Van Commissarissen in haar functie als toezichhoudend orgaan. Dit heeft voornamelijk betrekking op een aantal specifieke punten zoals het controleren en beoordelen van het financiële verslaggevingproces van de vennootschap en het accountantsonderzoek. [Commissie Code Tabaksblat, 2003] Indien de onafhankelijkheid van de Raad van Commissarissen en hierdoor ook het Audit Committee (het Audit Committee wordt samengesteld uit leden uit de Raad van Commissarissen) in het geding komt, kan dit invloed hebben op het verslaggevingproces. Tijdens het verslaggevingproces wordt de jaarrekening opgesteld en beoordeeld. Een onderdeel hiervan is het beoordelen van de (Abnormal) Accruals.

Deze Abnormal Accruals kunnen gebruikt worden om het resultaat te beïnvloeden. De onafhankelijkheid van het Audit Committee heeft invloed op de wijze van beoordeling over de al dan niet toelaatbaarheid van de Abnormal Accruals. De mate van onafhankelijkheid van het Audit Committee kan invloed hebben of de Abnormal Accruals in de jaarrekening worden opgenomen. Indien het Audit Committee minder onafhankelijk is kan het voorkomen dat de controle op het verslaggevingproces afneemt omdat zij er belang bij kan hebben dat bepaalde Abnormal Accruals toch opgenomen worden in de jaarrekening terwijl deze eigenlijk niet toelaatbaar zijn. Indien het Audit Committee minder onafhankelijk is zal zij makkelijker te beïnvloeden zijn om bepaalde zaken goed te keuren indien zij hier belang bij hebben. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat één van de leden in het verleden bij de onderneming in dienst is geweest. In dit geval kan het mogelijk zijn dat hij in het verleden misstanden heeft begaan waarvan hij niet wilt dat deze openbaar worden gemaakt. Hij heeft er nu belang bij dat bepaalde zaken niet openbaar worden gemaakt en is hierdoor minder onafhankelijk.

Abnormal Accruals zijn accruals die beïnvloedbaar zijn door het management. Het management kan extra accruals opnemen in de jaarrekening om zo mogelijk het resultaat te sturen. De accountant en indirect het Audit Committee kunnen hierop invloed uitoefenen gedurende het verslaggevingproces. Indien een Audit Committee immers minder

onafhankelijk is zal zij makkelijker te beïnvloeden zijn door bijvoorbeeld het management om bepaalde Abnormal Accruals toe te laten terwijl deze eigenlijk ontoelaatbaar zijn. Indien er echter een grotere mate van onafhankelijkheid aanwezig is zal deze beïnvloeding minder waarschijnlijk zijn dan wanneer er sprake is van beperktere onafhankelijkheid.

Abnormal Accruals worden veelal als meetinstrument gebruikt om aanwezigheid van earnings management te detecteren. De eventuele aanwezigheid van een Abnormal accrual kan een indicatie geven van earnings management. In diverse onderzoeken, zoals Burgstahler [1997], April Klein [2002], Jean Bédard [2004] en B. Xie [2003] zijn Abnormal Accruals gebruikt om earnings management te detecteren. In dit onderzoek zal er niet direct een link worden gelegd met earnings management omdat hiervoor een te omvangrijke set aan data gegenereerd dient te worden om earnings management aan te tonen. De aanwezigheid van Abnormal Accruals kan echter wel een *indicatie* zijn voor de aanwezigheid van earnings management.

In diverse onderzoeken is de relatie tussen Audit Committee Independence en Abnormal Accruals onderzocht. Jean Bédard [2004] toont in zijn onderzoek aan dat bij twee groepen van Amerikaanse ondernemingen er een significante relatie aanwezig is tussen Abnormal Accruals en Audit Committee Independence. Het onderzoek identificeert enerzijds ondernemingen die aan “aggressive income increasing earnings management” deden en anderzijds bedrijven met “aggressive income decreasing earnings management”.

In het onderzoek van Jean Bédard [2004] is tevens vastgesteld dat er een negatieve relatie is tussen Audit Committees die veel financiële expertise bevatten en earnings management (gemeten doormiddel van Abnormal Accruals). Tevens komt uit zijn onderzoek naar voren dat de grote van het Audit Committee en de frequentie van de bijeenkomsten van het Audit Committee geen invloed hebben op het effect van de waarschijnlijkheid van earnings management. In dit huidige onderzoek zal echter in het bijzonder worden gekeken naar de onafhankelijkheid, dit om het onderzoek enigszins af te bakenen.

Met betrekking tot de onafhankelijkheid bevestigt zijn onderzoek de eis die er in Amerika bestaat dat Audit Committees uit 100% onafhankelijke leden dienen te bestaan. Dit in tegenstelling echter tot het onderzoek van April Klein [2002], wiens bevindingen aangeven dat het kritieke grensgebied voor het aantal onafhankelijk leden van het Audit Committee eerder bij 50% ligt dan bij 100%.

In haar onderzoek is het meest sterke verband, relatie, gevonden wanneer minder dan 50% van het Audit Committee onafhankelijk is. Dit betekent dat naar mate er minder onafhankelijke leden aanwezig zijn er meer Abnormal Accruals in de jaarrekening opgenomen worden. Er is echter geen significant verband, relatie, gevonden tussen earnings management en een Audit Committee dat 100% onafhankelijk is. Wanneer ondernemingen echter wijzigen van een minderheid in onafhankelijke leden van het Audit Committee naar een meerderheid is er echter nog steeds een (negatieve) relatie aanwezig tussen de twee variabelen. Samengevat komt er in het onderzoek van April Klein [2002] naar voren komt dat naarmate de onafhankelijkheid van het Audit Committee toeneemt het minder waarschijnlijk wordt dat er earnings management wordt toegepast (en de Abnormal Accruals dalen) maar dat deze relatie bij een 100% onafhankelijk Audit Committee niet meer aanwezig is. [April Klein, 2002]

In het onderzoek van Jean Bédard [2004] wordt er echter geen significant verband, relatie, gevonden voor een Audit Committee dat tussen de 50 en 99% onafhankelijk is. Maar juist een significante daling van de waarschijnlijkheid van earnings management bij een Audit Committee dat voor 100% onafhankelijk is. Men ziet hier nu een verschil in conclusies tussen de diverse onderzoeken. Een mogelijke verklaring van dit verschil kan gedeeltelijk voortkomen uit de data die de diverse onderzoekers hebben gebruikt.

Het onderzoek van Jean Bédard [2004] is uitgevoerd op een complete set van bedrijven uit Compustat waarvan gegevens bekend waren met betrekking tot 1996. Hieruit zijn echter een aantal bedrijven gefilterd zoals financiële instellingen, bedrijven met speciale accounting rules. Ook in dit huidige onderzoek zullen deze bedrijven hier uitgefilterd worden om zo uitzonderingen uit de data te halen waardoor de data betrouwbaarder wordt en de validiteit van het onderzoek zal verbeteren.

April Klein [2002] heeft haar onderzoek naar de relatie tussen Audit Committee Independence en earnings management echter uitgevoerd bij een sample van 500 Amerikaanse beursgenoteerde bedrijven. Uit haar onderzoek komt naar voren dat er een negatieve relatie is tussen Audit Committee Independence en earnings management (wederom gemeten doormiddel van Abnormal Accruals)

In beide artikelen is er gebruik van gemaakt van de cross sectional versie van The Jones Model [1991]. In het onderzoek van Klein [2002] zijn hoofdzakelijk grote bedrijven onderzocht terwijl bij het onderzoek van Bédard [2004] er ondernemingen met verschillende omvang zijn onderzocht (ook kleinere ondernemingen zijn hierbij betrokken).

De reeds besproken verschillen kunnen mogelijk een gedeeltelijke verklaring zijn van de verschillen in de conclusies die April Klein [2002] en Jean Bédard [2004] hebben getrokken.

Ook in het onderzoek van B. Xie [2003] er een relatie gevonden tussen Audit Committee Independence en earnings management. Ook in dit onderzoek kwam naar voren dat bij een toenemende mate van onafhankelijkheid van het Audit Committee er een lager niveau is van earnings management. Als meetinstrument voor earnings management werd ook in dit onderzoek Abnormal Accruals gebruikt. Daarnaast werd ook in dit onderzoek de onafhankelijkheid van het Audit Committee gezien als meer “outside related members”.

Onderzoeken in de Verenigde Staten hebben aannemelijk gemaakt dat er in ieder geval een significantie relatie aanwezig is tussen Audit Committee Independence en Abnormal Accruals. In Nederlands en ook in Europa is er echter nog geen vergelijkbaar onderzoek uitgevoerd. Mede hierdoor zal dit onderzoek nu onder Europese ondernemingen uitgevoerd gaan worden en zal dit onderzoek worden uitgevoerd ter beleidsondersteuning van de nieuwe Corporate Governance Code die er in Nederland is ingevoerd. Bij dit onderzoek zal er eveneens worden gekeken of er een significantie relatie aanwezig is met Abnormal Accruals bij 100% onafhankelijke Audit Committees en niet alleen bij Audit Committees die minder dan 100% onafhankelijk zijn. In voorgaande onderzoeken zijn hier uiteenlopende resultaten bij naar voren gekomen.

Er dient echter een aantekening gemaakt te worden dat de besproken onderzoeken van April Klein [2002] en Jean Bédard [2004] hebben plaatsgevonden bij Amerikaanse ondernemingen. In de paragraaf “variabelen” is reeds besproken hoe de structuur met betrekking tot de van de Raad van Commissarissen en Audit Committee is geregeld. In het Nederlandse regime staat de tweedeling in de Raad van Bestuur (management board) en de Raad van Commissarissen (supervisory board) centraal, het two-tier principe. De Raad van Bestuur is hoofdzakelijk belast met de dagelijkse taken. De Raad van Commissarissen heeft een toezichthoudende taak ten opzichte van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap. [Elmer Sterken, 2003]

Als belangrijkste verschil in de ondernemingsstructuur tussen Amerikaanse en Nederlandse bedrijven kan worden aangegeven dat er in Nederland een splitsing is tussen de Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur (two-tier principe), terwijl er in de Verenigde Staten er een board of directors is waar deze splitsing niet aanwezig is. In de Verenigde Staten is er alleen een Board of directors waar zowel leden zitting nemen die direct bij de onderneming zijn verbonden als leden die geen directe relatie hebben (gehad) met de onderneming. Dit verschil in de structuur kan een aanwijzing zijn dat er sprake is van cultuurverschillen tussen de Verenigde Staten en Nederland. Deze cultuurverschillen kunnen als gevolg hebben dat er een andere structuur noodzakelijk is, mogelijk is, om in deze landen ondernemingen te besturen. Dit kan met zich meebrengen dat er andere regelgeving noodzakelijk is in Nederland dan in de Verenigde Staten. Deze regelgeving heeft dan in het kader van dit onderzoek, betrekking op Audit Committee Independence.

Het two-tier principe heeft naar verwachting een positieve invloed op de onafhankelijk van zowel de Raad van Commissarissen als op de onafhankelijkheid van het Audit Committee. De raad van Commissarissen en het Audit Committee hebben namelijk geen directe relatie met de Raad van Bestuur. De Raad van Bestuur is niet verantwoordelijk voor de aanstelling van de leden van de Raad van Commissarissen en van de leden van het Audit Committee. Hierdoor kan de Raad van Bestuur geen directe invloed uitoefenen op de Raad van Commissarissen wat de onafhankelijkheid in het geding kan brengen. Indien de leden uit de Raad van Commissarissen zelf daarnaast ook geen directe relatie hebben (gehad) met de onderneming, zal dit eveneens de onafhankelijkheid doen toenemen doordat zij geen “eigen” belang hebben. Doordat zij geen relatie hebben met de onderneming hebben zij geen baat bij bijvoorbeeld extra hoge winsten. Dit omdat de beloning van de leden van de Raad van Commissarissen en het Audit Committee niet afhankelijk mag zijn van het resultaat van de onderneming. Indien de leden van de raad van Commissarissen en de leden van het Audit Committee ook geen relatie hebben gehad met de onderneming zullen zij ook geen speciale band hebben opgebouwd met de onderneming die de onafhankelijkheid in gevaar kan brengen.

Zoals reeds besproken is, wordt onder Audit Committee Independence verstaan het aantal “nonrelated outside” leden van het Audit Committee. Leden zijn onafhankelijk wanneer zij geen relatie hebben (gehad) met de onderneming en derhalve van buiten de onderneming komen. In Amerika dienen alle leden van het Audit Committee onafhankelijk te zijn. Leden van het Audit Committee mogen geen relatie hebben met het bedrijf dat op enige manier het onafhankelijk uitvoeren van hun taak kan belemmeren [Jean Bédard, 2004] [April Klein, 2002]. Het Audit Committee wordt in de Verenigde Staten samengesteld uit de leden van de

board of directors. In de board of directors zitten zowel leden die direct bij de onderneming betrokken (executive managers) zijn als leden die van buiten de onderneming benoemd zijn. Hier is een groot verschil met de Nederlandse situatie waar er sprake is van een two-tier structuur, er is een splitsing tussen de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. Hierdoor is er een scheiding tussen leden die direct bij de onderneming zijn betrokken (directeuren) en meer onafhankelijke leden. [Elmer Sterken, 2003]

Zoals reeds is vermeld zijn er in Nederland sinds kort (2003) een aantal nieuwe regels aanwezig met betrekking tot de onafhankelijkheid van de Audit Committees. In de aanbevelingen die de commissie tabaksblat heeft gedaan, de Nederlandse Corporate Governance Code [2003] dient het Audit Committee volledig onafhankelijk te zijn met uitzondering van één lid. Hier wordt nu het verschil in regelgeving duidelijk die als oorzaak cultuurverschillen tussen Nederland en Amerika kan hebben.

Juist doordat het onderzoek nu voor de Nederlandse situatie uitgevoerd zal gaan worden, waar sinds kort verscherpte regels zijn ingevoerd en waar de commissie het toelaat dat er één afhankelijk lid mag zijn, ondersteund met het onderzoek van April Klein [2002], wordt verwacht dat het niet noodzakelijk is dat alle leden van de Audit Committee onafhankelijk zijn maar dat er maximaal één afhankelijk lid mag zijn. Hierdoor wordt verwacht dat er geen significante relatie zal worden gevonden tussen een 100% onafhankelijk Audit Committee en Abnormal Accruals.

Op basis van hetgeen dat hiervoor besproken is, zijn er 2 hypothesen ontwikkeld.

Hypotheses

- H1: Er bestaat een (negatieve) relatie tussen Audit Committee Independence en Abnormal Accruals (ofwel meer onafhankelijke commissarissen in het Audit Committee leiden tot minder Abnormal Accruals);
- H2: Er is geen significante relatie tussen een 100% onafhankelijk Audit Committee en Abnormal Accruals.

4 Methode van onderzoek

In deze paragraaf zal uiteen worden gezet op welke wijze het onderzoek uitgevoerd gaat worden.

Het onderzoek zal uitgevoerd gaan worden onder Europese, beursgenoteerde, ondernemingen. Er zal een selectie worden gemaakt uit deze dataset waarna het onderzoek uitgevoerd zal gaan worden. Ondernemingen met zeer afwijkende regelgeving en / of verslaggeving zullen uit de dataset worden gefilterd om de vergelijkbaarheid van de data te bewerkstelligen. Ook zal op deze wijze de vergelijkbaarheid van het gehele onderzoek beter mogelijk zijn. Er is gekozen voor Europese ondernemingen omdat er in Nederland slechts een zeer gering aantal beursgenoteerde ondernemingen aanwezig zijn. Om de validiteit van het onderzoek te bewerkstelligen is echter een uitgebreide set aan data noodzakelijk.

Er zal vervolgens een onderscheid worden gemaakt tussen ondernemingen die een 100% onafhankelijk Audit Committee hebben en ondernemingen waar dit niet het geval is. Hier zal vervolgens de benodigde data betreffende de onafhankelijkheid van het Audit Committee en de Abnormal Accruals bij worden verzameld.

De gegevens met betrekking tot onafhankelijkheid zullen grotendeels uit jaarverslagen gehaald worden. De meeste ondernemingen zijn verplicht informatie over de leden van de Raad van Commissarissen in het jaarverslag te vermelden. Tevens vermelden zij in dit verslag welke leden van de Raad van Commissarissen lid zijn van de Audit Committee. Indien noodzakelijk zal er aanvullende informatie aan worden gevraagd bij de ondernemingen. De verwachting is echter dat dit niet noodzakelijk is.

In de onderzoeken van Jean Bédard [2004] en April Klein [2002] worden de Abnormal Accruals geschat met de cross sectional version van The Jones model [1991] Door middel van dit model worden de verwachte accruals geschat waarna deze worden aangepast voor Abnormal Accruals [April klein, 2002]. Ook in dit onderzoek zal dit model gebruikt gaan worden, dit om ook de vergelijkbaarheid met voorgaande onderzoeken beter mogelijk te maken. De gegevens met betrekking tot (Abnormal) Accruals zullen uit Compustat en / of AMADEUS worden gehaald zoals ook bij de reeds genoemde onderzoeken is gebeurd. Op deze gegevens zal vervolgens de cross sectional versie van The Jones model [1991] worden toegepast. Dit model zal nu nader worden toegelicht.

Cross sectional version modal of the Jones Model

In het onderzoek zal allereerst de cross sectional versie van The Jones model [1991] worden gebruikt. De formule van dit model ziet er als volgt uit:

$$ACCR_{jk,t}/TA_{jk,t-1} = \alpha_{j,t}[1/TA_{jk,t-1}] + \beta_{j,t} [\Delta REV_{jk,t}/TA_{jk,t-1}] + \gamma_{j,t} [PPE_{jk,t}/TA_{jk,t-1}] + \varepsilon_{jk,t}$$

ACCR = totale accruals voor onderneming K in industrie J voor het jaar T

TA = totale assets voor onderneming K in industrie J aan einde jaar T-1

ΔREV_{jk} = mutatie in net sales (van T-1 naar T)

PPE = totaal aan Plant, Property and equipment, (totaal gebouwen / machines etc.) voor onderneming K in industrie J in jaar T

Deze componenten ΔREV en PPE worden gebruikt om de verwachte componenten in “total accruals” te beheersen. Dit model wordt vervolgens aangepast voor “unadjusted Abnormal Accruals” [Klein, 2002] [Jean Bédard, 2004] en ziet er als volgt uit:

$$UAAC_{kj,t} = ACCR_{kj,t-1}/TA_{kj,t-1} - (\alpha_{j,t}[1/TA_{kj,t-1}] + \beta_{j,t} [\Delta REV_{kj,t}/TA_{kj,t-1}] + \gamma_{j,t} [PPE_{kj,t}/TA_{kj,t-1}])$$

UAAC = Unadjusted Abnormal Accruals voor onderneming K in industrie J in jaar T

ACCR = totale accruals voor onderneming K in industrie J voor het jaar T

TA = totale assets voor onderneming K in industrie J aan einde jaar T-1

ΔREV_{jk} = mutatie in net sales (van T-1 naar T)

PPE = totaal aan Plant, Property and equipment, (totaal gebouwen / machines etc.) voor onderneming K in industrie J in jaar T

De waarde die uit dit model komt wordt vervolgens getoetst aan de mediaan van de absolute waarde van de UAAC voor de gehele sample voor de desbetreffende sector in het desbetreffende jaar.

Het model van Jones is zoals gezegd een manier om de verwachte accruals te berekenen. Uit onderzoek van Dechow [1995] en Guay [1996] komt naar voren dat The Jones model een valide model is om te gebruiken bij het opsporen van Abnormal Accruals. Ook in het onderzoek van Bartov [2000] wordt dit bevestigd. Er zijn echter ook onderzoeken die dit tegenspreken, zoals het onderzoek van Debra C Jeter [1999]. Zij heeft in haar onderzoek een ander model ontwikkeld waar ook voorspelde fouten in mee worden genomen en waar tevens een simulatie analyse wordt uitgevoerd. Dit model wordt echter niet in andere onderzoeken toegepast. Dit in tegenstelling tot de crosse sectional versie van The Jones model [1991] welke in diverse onderzoeken wordt toegepast. In het kader van dit onderzoek zal er vanuit worden gegaan dat The Jones model [Jones, 1991] een valide model is om de Abnormal Accruals te berekenen.

Literatuurlijst:

- Klein, A., 2002. Audit Committee, board of directors characteristics, and earnings management. *Journal of Accounting and Economics* 33: page 374-400.
- Klein, A., 2002. Economic Determinants of Audit Committee Independence. *Journal of The Accounting Review* 77: page 435-452.
- Bédard, J., Chtourou, S.M., Courteau, L., 2004. The Effect of Audit Committee Expertise, Independence, and Activity on Aggressive Earnings Management *Auditing: A Journal of practice & Theory*: page 13-35.
- Jones, J., 1991. Earnings management during import relief investigations. *Journal of Accounting Research* 29: page 193-228.
- Ees, H. van, Postma, T.J.B.M., Sterken, E., 2003. Board characteristics and corporate erformance in the Netherlands. *Eastern Economic Journal*: page 41-58.
- Dechow, P.M., Sloan, R.G., Sweeney, A.P., 2005. Detecting earnings management *The Accounting Review* 70: page 193-226.
- Guay, W.R., Kothari, S.P., Watts, R.L., 1996. A market-based evaluation of discretionary accrual models. *Journal of Accounting Research*: page 83-105.
- Bartov, E., Gul, F.A., Tsui, J.S.L., 2000. Discretionary-accruals models and audit qualifications. *Journal of Accounting & Economics*: page 421-452.
- Jeter, D.C., Shivakumar, L., 1999. Cross-sectional estimation of Abnormal accruals using quarterly and annual data: Effectiveness in detecting event-specific earnings management. *Accounting and Business Research*: page 299-319
- Burgstahler, D.C. Eames, M.J. 2003. Earnings management to avoid losses and earnings decreases. *Journal of Accounting and Economics* 24: page 99-126

Xie, B., Davidson III, W.N., DaBalt, P.J., 2003. Earnings management and corporate governance: the role of the board and the audit committee. *Journal of Corporate Finance* 9: page 295-316.

Commissie Tabaksblad. 2003. Corporate Governance Code.